

Aalto-yliopisto

Rahoitusoikeus, luento 2

Professor of Practice, OTT Sakari Wuolijoki 27.2.2019

Kurssin toteutustapa

- **Ei läsnäolopakkoa luennoilla – osallistumatta luentokuulustelu kuitenkin hyvin vaikea läpäistä.**
- **Omien muistiinpanojen tekeminen luennoilla erittäin suositeltavaa, vaikka materiaali tulee MyCourses-sivuille.**
- **Tentistä voi korvata Pankkioikeus-kirjan s. 563–728**
 - a) luentokuulustelun hyväksyttävällä suorituksella; tai
 - b) luennoilla opiskelijan pitämällä 15 min oikeustapauskomentilla tai muulla professorin kanssa sovittavalla analyysillä (esim. lainsäädäntöhanke / vaativa artikkeli). Halukkuus ilmoitettava viim. 11.3.2019. Tämä mahdollisuus korkeintaan 6-8 opiskelijalle.
- **Korvaavuus suunniteltu kannustavaksi.**
- **Luentokuulustelu on 3.4.2019 luentokerralla. Ei uusintamahdollisuutta.**
- **Luentokuulustelu / oikeustapauskomentti tms. analyysi arvostellaan pistein 0-10, hyväksyttävä suoritus 6-10 pistettä.**

Kurssin toteutustapa

- Luentokuulustelun korvaavan esityksen arviointi perustuu substanssin ymmärtämiseen teorian ja käytännön tasolla, esitystapaan ja opiskelijan kykyyn vastata täydentäviin kysymyksiin.
- Opiskelija saa halutessaan palautetta myös esitystavasta.
- Työmäärältä esitys vastaa luentosarjan suorittamista.
- Pankkioikeus-kirjan saatavuus voi olla ongelma. Lainakappale saatavissa professorilta.
- Tentissä edellytetään asioiden täsmällistä osaamista. Huom. Myös hyvän tenttivastauksen selkeys ja rakenne.
- Lopussa palautekysely

Luentosarjan rakenne

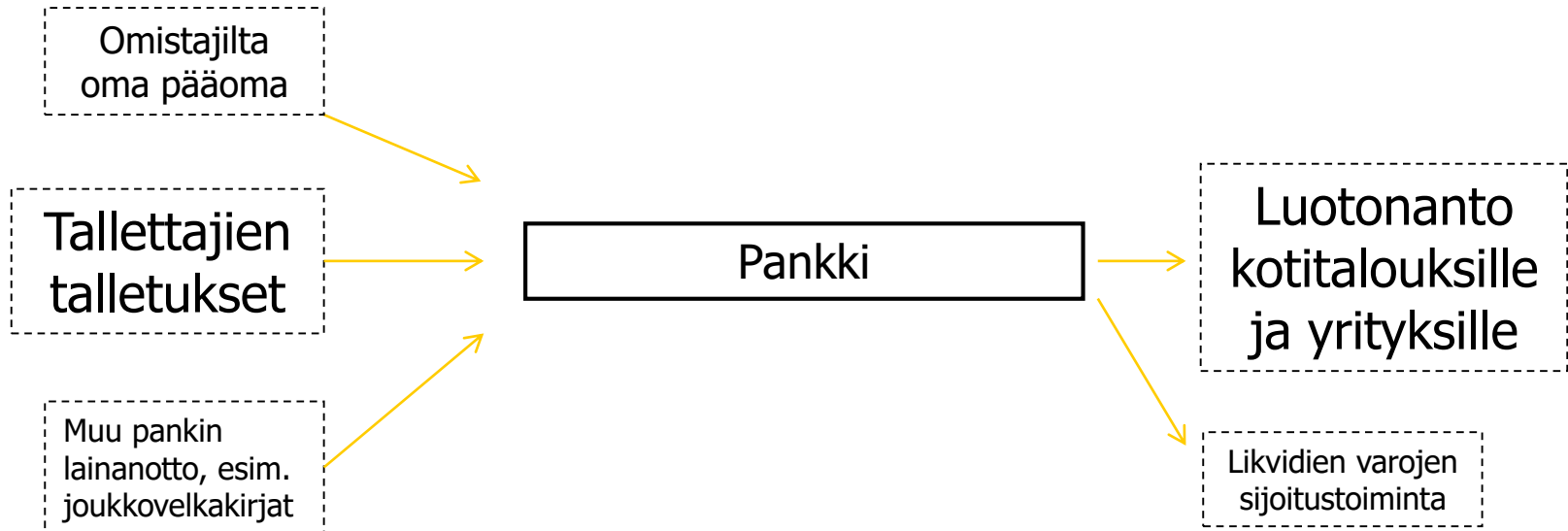
- **Pankkitoiminta ja sääntelyn ideat**
- **Luottolaitoslainsäädännön keskeisasiat**
 - vakavaraisuussäntely
 - riskienhallinta
 - finanssivalvontajärjestelmä
- **Luottolaitospalvelut**
 - Kuluttaja- ja yritysluotonanto
 - Maksuliikenne ja -kortit
- **Sijoituspalvelut**

Luentosarjan alustava aikataulu

Pvm	Alustava aihepiiri
25.2.	Johdanto, pankin toiminta ja pankkisääntelyn tarkoitus, vakavaraisuusvaateet
27.2.	Vakavaraisuusvaatimukset, kriisinhallintasääntely
4.3.	EU:n ja Suomen finanssivalvontajärjestelmä
6.3.	Asiakkaansuojasääntelyn perusteet, rahanpesun torjunta
11.3.	Luotonanto, yritykset, case-harjoitukset
13.3.	Vierasluennoitsija
18.3.	Maksuliikenne, kortit ja sähköinen pankkitoiminta
20.3.	Sijoituspalvelujen sääntelyn pääperiaatteet
25.3.	Sijoitustoimeksiantojen toteuttaminen, omaisuudenhoito / sijoitusneuvonta, johdannaissopimukset
27.3.	Mahdollisesti vierasluennoitsija
1.4.	Sijoituspalveluita koskevat riidat, vahingonkorvaus
3.4.	Luentokuulustelu

Miten pankki toimii?

yksinkertaistettu malli otto- ja antolainauksesta

Pankin olemassaolon oikeutus?

Muita tehtäviä esim. maksuliikenne ja sijoituspalvelujen tarjoaminen.

Miksi pankkitoimintaa säännellään?

Mitä valtioiden ja pankkien kohtalonyhteys tarkoittaa?

Pankkisääntelyn heiluriliike

Lehtiartikkelit ja parikeskustelut pankkisääntelystä ja sen vaikutuksista

Lue ja juttele sen jälkeen parin kanssa 5 min.

Sääntelytavoitteita

Järjestelmän vakaus

- Vakavaraisuussäntely
- Talletussuoja
- Riskienhallinta
- Finanssivalvontajärjestelmä
- EU:n pankkiunioni / kriisinratkaisusäntely

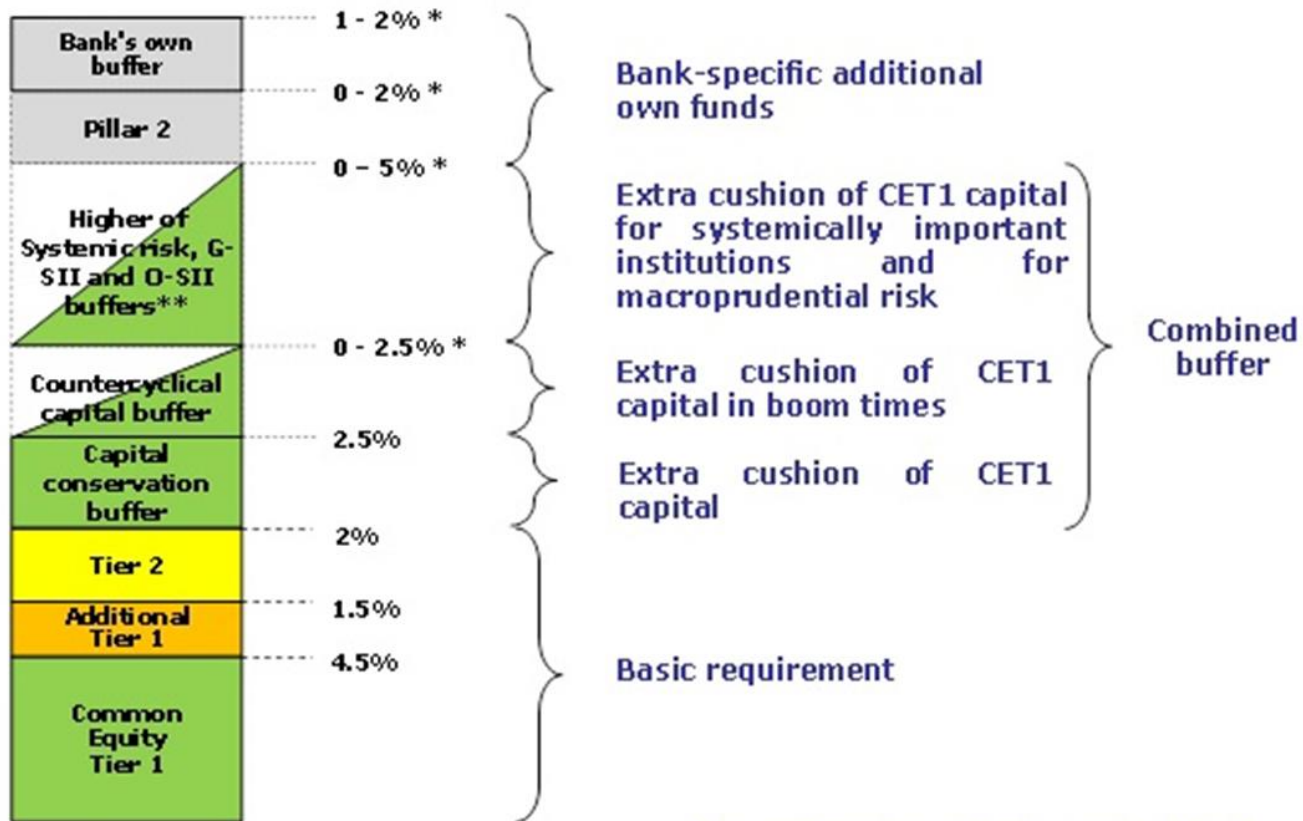
Asiakkaansuoja

- Peruspankkipalvelut
- Kuluttajaluottosäntely
- Maksupalvelusäntely
- (Vakuusmuotojen säntely)
- Rahoituspalvelujen etämyynti

Rikollisuuden torjunta

- Rahanpesu ja terrorismin rahoitus
- Arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttö

CRD IV pääomavaatimukset: minimipääomavaatimus 8 % riskipainotetuista saatavista

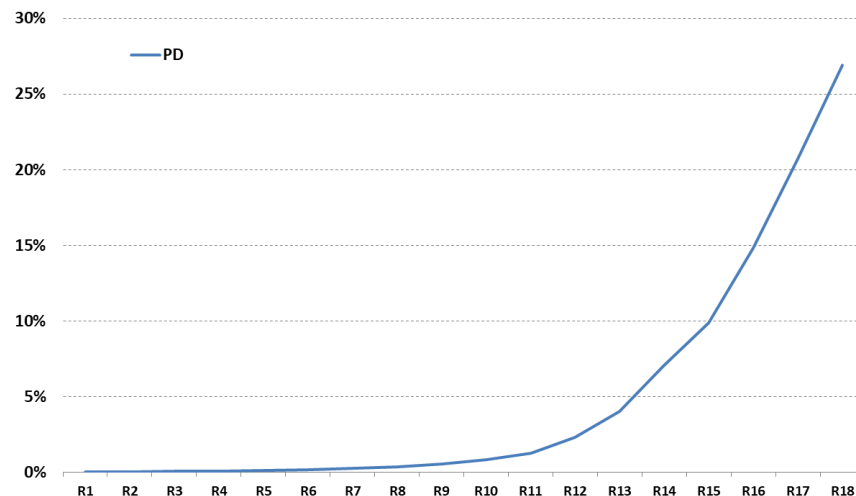

* Assumed upper bounds (values can be higher)
 ** In certain cases can be the sum of SII and systemic risk buffer.

Luottoriskien hallinta

- Luotonmyöntöprosessi koordinoitu ja dokumentoitu
- Sääntelyssä riskikeskittymärajoituksia
- Luottoriskejä voidaan vähentää vakuuksilla
- Yksi tapa arvioida luottoriskiä

expected loss = Exposure at default (EAD) x loss given default % (LGD) x probability of default (PD)

Luottoriskien arvioinnissa voidaan käyttää sisäisiä malleja tai standardimallia.

Vakavaraisuussäätelyn pilarit

- **Basel III –vakavaraisuussäännöstö (CRD IV) sisältää eri pilareita, joista pankin vakavaraisuusvaatimus muodostuu.**
- **Pilari I = vähimmäispääomavaatimus**
- **Pilari II = omien varojen riittävyyden kokonaisvaltainen arviointi (SREP)**
- **Pilari III = markkinakurin lisääminen julkistamisvaatimuksilla**
- **Myös muut kuin luottoriskit (esim. operatiiviset riskit) vaikuttavat pääomavaatimukseen (vuotuinen SREP-prosessi)**

Riskienhallinta

- **Luottolaitoksen on huolehdittava siitä, että sillä on jatkuvasti riittävä määrä omia varoja kattamaan luottolaitokseen kohdistuvat ja sen ulkoiseen toimintaympäristöön liittyvät riskit.**
- **Luottolaitos ei saa toiminnassaan ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa luottolaitoksen vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle.**
- **Riskilajeja ovat:**
 - 1) Luottoriskit
 - 2) Markkinariskit
 - 3) Likviditeettiriskit
 - 4) Operatiiviset riskit

Finanssisääntely pitkälti harmonisoitu EU:ssa

- Säädöstulva vs. tehokkaampi sääntely, EU:n yhteinen sisämarkkina, markkinavakaus
- EU-direktiivit ja EU-asetukset. Kotimaista sääntelyä laeissa, asetuksissa ja Finanssivalvonnan määräyksissä.
- Ns. Lamfalussy-malli sääntelyn rakenteessa
- Siviilioikeus, kuluttajaluottoja lukuun ottamatta, silti pitkälti harmonisoimatta.

EU:n pankkiunioni

- **Miksi pankkiunioni? Mieti parin kanssa 5 min.**
- **Kolme elementtiä:**
 - 1) yhteinen pankkivalvontamekanismi (SSM)
 - 2) yhteinen kriisinratkaisujärjestelmä (SRB)
 - 3) yhteinen talletussuoja
- **Kohdissa 2-3 valmistelut vielä osittain kesken, vaikka talletussuojan taso sinänsä onkin jo harmonisoitu direktiivillä.**

Kriisinratkaisujärjestelmä

- Järjestelmällä pyritään minimoimaan kriisien kustannukset valtioille (= veronmaksajille)
- Rahoitusvakausvirasto Suomessa, toimii osana SRB:tä
- SRB itsenäisessä kriisinratkaisuvastuussa EKP:n valvomista pankeista
- Kriisinratkaisurahasto (SRF) aloittanut 2016 alusta
- Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta sekä EU:n kriisinratkaisuasetus
- Miten kriisejä sitten käytännössä ratkaistaan?

Talletussuoja

- Talletukset on Suomessa suojattu pankin insolvenssitilanteessa 100.000 euroon asti. Suoja 100.000 euroa / tallettaja / pankki.
- Talletussuojasta huolehtii talletussuojarahasto ex ante – perusteisella rahoituksella. 1.1.2015 tehtävät siirtyneet uudelle Rahoitusvakausvirastolle.
- Uusi Rahoitusvakausvirasto hallinnoi uutta kriisinratkaisurahastoa ja talletussuojarahastoa.
- Talletussuojan yhteys *moral hazard* - ja *too big to fail* -ilmiöihin

Luottolaitoslain asiakkaansuoja

- **Kohtuuttomien sopimusehtojen kieltö**
- **Huom. ei kuitenkaan ehtojen / tuotteiden etukäteishyväksyntää**
- **Peruspankkipalvelut**
- **Asiakkaan tunnistaminen ja tunteminen**
- **Kuittausrajoitus**
- **Pankkisalaisuus**

Hyviä alustusaiheita päivän teemoista

- **Bail in tool ja vakavaraisuussäätely**
- **Likviditeettivaatimukset**
- **Järjestelmäriskipuskuri**
- **Sisäiset menetelmät vs. standardimenetelmät**